

2015 m. rugsėjo 21 d. Vilniaus Žirmūnų gimnazijoje vyko kūno procesų pažinimo patyriminiai mokymai.

2015 m. rugsėjo 21 d. režisierius iš Ukrainos Vitalij Liubota vedė workshop'ą "Kūno procesų pažinimo patyriminiai mokymai" kūno organų veiklos tematika mūsų gimnazijos mokiniams. Tai žmogaus sveikatos ir meno santykį tiriančio „Skambantys kūnai“ projekto edukacinė dalis. Projektas sujungė medikus, kompozitorius ir kitų meno sričių atstovus bendram darbui: sukurti naujus kūrinius, atspindinčius žmogaus kūno veiklą: kraujotakos sistemą, širdį, gimdą, stuburą, odą ir psichiką.

Mus nuolat supa garsai. O mes patys esame pilni garsų – kraujotakos, širdies, nervų, kaulų ir kt. Kaip kūnas virsta garsu, o garsas kūnu, kaip kūno garsai ir struktūros įkvepia kompozitorius, kaip bendradarbiaujant medicinos ir meno žmonėms sukurti kūriniai gali būti panaudojami sveikatinimo ar edukaciniais tikslais – visa tai buvo galima išgirsti ir pamatyti spalio 2 d. „Menų spaustuvėje“ įvykusiame koncerte „Skambantys kūnai“ susijungė menas ir medicina. Kamerinis orkestras „Modus“ (meno vadovas ir dirigentas Robertas Bliškevičius) grojo šešis kūrinius sukurtus meno ir medicinos tema.

Šių kūrinių pagrindu buvo sukurtos audiovizualinės instaliacijos, kurios bus eksponuojamos kaip meninė - edukacinė kūno pažinimo priemonė, estetiškos bei psichosocialinės aplinkos gerinimo objektai. Numatomos ilgalaikio eskponavimo vietos: Lietuvos žmonių su negalia sąjunga (Gėlių g. 7, Vilnius), Medicinos diagnostikos centras (V. Grybo g. 32, Vilnius), Vaikų ligoninė VŠĮ VUL Santariškių klinikų filialas (Santariškių 7, Vilnius), Šv. Pranciškaus onkologijos centras (Savanorių g. 4, Klaipėda) **Vilniaus Žirmūnų gimnazijoje (Žirmūnų g. 37, Vilnius)**, Vilniaus Balsių progimnazijoje (Bubilo g. 8, Vilnius). **Eksponavimo laikas – š. m. lapkričio - gruodžio mėnesiai.**

KONCERTO PROGRAMĄ SUDARĖ:

- „**Homonautika**“ (Kameriniam orkestrui, elektriniam smuikui, įgarsintų arterijų ir venų garso takeliui) Šį kūrinį sukurti įkvėpė rašytojo ir chirurgo **Gasparo Aleksos romaną „Ėriukėlis stiklo ragais“**. Terminas „homonautas“ – žmogus, kuris per kraują keliauja į žmogaus organizmą (tarsi kosmosą).

Orkestrinė partitūra – lyg muzikinė kelionė kraujotakos sistema (širdies ritmas išstumia kraują į audinius, šakojasi į mažesnio spindžio kraujagysles, pereina arteriniais kapiliarais, kol pasibaigia veniniais kapiliarais, šie virsta venomis. Per kraujotakos sistemą į ląsteles patenka ir hormonai, ir kitos medžiagos, reikalingos ląstelių veiklai reguliuoti). Sistema sudaro didįjį ir mažąjį kraujo apytakos ratus, kuriuos atspindi muzikantų išsidėstymas erdvėje. Elektrinio smuiko skambesys ir jį palydintis angiochirurgo Tado Tarasevičiaus rankomis įgarsintas trijų skirtingo amžiaus moterų arterijų ir venų garso takelis sukuria organišką aplinką –

tarsi buvimą kūno viduje. Meditatyvus, iš „kraujo ląstelių“ sukomponuotas orkestrinės partitūros skambesys formuoja švelniai disonuojančią, bet harmoningą psichosocialinę aplinką. Projektų tikslas – vaizdais praplėsti, papildyti, sukurti apibendrinimą skambančiai muzikai, kartu neatsisakant procedūros, kraujotakos veikimo, vizualizavimo, meditatyvinių vaizdų, siekiant terapinio poveikio.

Kompozitorė – Snieguolė Dikčiūtė

Konsultacija – angiochirurgas dr. Tadas Tarasevičius

Vizualizacija – Gintaras Šeputis

Garso režisierius – Valdas Narkevičius

Elektrinio smuiko solo – Snieguolė Dikčiūtė

● **„Iš širdies“** (Širdies garsams, kameriniam orkestrui ir elektronikai)

Širdis (lot. cor) – netaisyklingo kūgio formos, maždaug kumščio dydžio raumeningas, tarpusavyje sujungtų dviejų ertmių organas, varinėjantis kraują. Kairioji ertmė yra kairėje nuo vidurinės krūtinkaulio linijos, dešinioji – dešinėje. Išilgine ašimi širdis pakrypusi įžambiai... Pasak poetų, širdis – tai vieta, kur telkiasi ir iš kur sklinda jausmai. Tai – meilės, dvasingumo, įkvėpimo buveinė...

Kompozitorius – Antanas Kučinskas

Konsultantas – vaikų intensyvosios terapijos gydytojas Henrikas Šimkus

Vizualizacija – Džiugas Katinas

● **„Serotoninas“** (Kameriniam orkestrui ir elektronikai)

Audiovizualinė kompozicija sukurta remiantis neurologijos-psichoterapijos metodais, įgarsinta elektroninės muzikos pagrindu garso įrašų studijoje. Pirmoje dalyje kompozicija akustiškai iliustruoja serotonino deficitą individe, antroje – hormono gamybą žmogaus smegenyse, trečioje – individo būklės rezultatai psichoterapiu aspektu įsisavinus serotonino hormono teigiamą poveikį.

Tiek kompozicijos partitūra, tiek audiovisažiniai efektai talkina visuotinai gyvybiškai svarbaus hormono – serotonino – dinamikai individo sveikimo procese. Kompozicija grindžiama psichoterapine trijų dalių konstrukcija bei infragarsiniu 10 Hz dažniu, naudojamu vibroterapinėje medicinos praktikoje, bei kitais akustiniais dažniais, todėl gali būti naudojama tiek edukaciniais, bendrais pažintiniais, tiek terapiniais tikslais. Serotoninas – biologiškai veikli medžiaga, centrinėje nervų sistemoje atliekanti svarbų vaidmenį, reguliuojanti psichinius procesus: nuotaiką, miegą, seksualumą, apetitą ir t. t. Su serotonino koncentracijos pokyčiais susijusios tokios ligos, kaip depresija, migrena, nemiga, šizofrenija, nerimo sutrikimai.

Kompozitorius – Alvidas Remesa

Konsultantas – psichoterapeutas Sergejus Michalcovas

Vizualizacija – Kamilė Milašiūtė ir Laurynas Bareiša

● **„Sarx“** (Kameriniam orkestrui ir saksofonui)

Embriologija ir perinatologija, kūnas kūne, kintantis, bet ilgaamžis motinos ir vaisiaus organizmų santykis; gimda kaip tabernakulis, mistinis prokreacijos algoritmas. Tai – kūrinio „Sarx“ idėjiniai laukai: mokslinis bei sakralusis. Sarx graikiškai reiškia materialųjį kūną/mėsą. Šis žodis, vartojamas Naujajame Testamente, sukuria įtaigų gyvosios duonos – Kristaus kūno – įvaizdį.

Kompozicijoje naujo vaisiaus kūno (saksofonas) formavimasis priešinamas brandžiam, tačiau nėštumo metu mikropokyčius išgyvenančiam motinos kūnui (orkestras). Naujo kūno vystymasis paremtas embriono–vaisiaus augimo stadijomis; kompozicijoje atspindimi esminiai vaisiaus brandos taškai: organų bei

organų sistemų susidarymas ir funkcionavimas, širdies vystymasis bei plakimo dažnis, ląstelių dauginimosi greitis, kintantis vaisiaus svoris bei judrumas konkrečioje stadijoje. Viena nėštumo savaitė kūrinyje prilyginama 15 sek., tad klausytojai dalyvauja vieno kūno genezėje.

Muzikos kūrinį lydės gyva, tiesiogiai transliuojama vizualizacija. Žiūrovo akims atveriamas vaizdo laboratorija, kurios mėgintuvėliuose ir kolbose animuojamas embrionas, tyrinėjama virkštelės struktūra, vaisiaus vandenys ir gimdos sienelių audinys. Gyvoje videoprojekcijoje medicininė medžiaga transformuojama į vaizdinius, fiksuojančius sudėtingų kūno ir dvasios santykių šiuolaikines slinktis. Gyvame vaizdo kūrime dalyvauja ir kompozitorė Juta Pranulytė, į kurios rankas atiduodamas vaizdų kaitos laikas.

Kompozitorė – Juta Pranulytė

Konsultantė – ginekologė–akušerė Diana Petrauskienė

Vizualizacija – Auksė Petrulienė („Psilikono teatras“)

Saksofono solo – Janas Maksimovičius

● **„Atlas/Axis“** (Kameriniam orkestrui, fagotui ir šokiui)

Kompoziciją įkvėpė stuburo struktūra, jo paskirtis ir funkcija. Atlas ir Axis yra pirmieji stuburo slanksteliai, kurie vieninteliai turi pavadinimus. Atlas – titanas Atlantas, kuris, anot graikų mitologijos, laikė dangų, Axis – įsivaizduojama tūrio ašis (pavyzdžiui, žemės sukimosi ašis). Stuburas sudarytas iš 33 slankstelių ir dalinasi į penkias grupes: ši struktūra valdo kompozicijos medžiagą – 33 garso aukščiai bei 5 vertikalės, iš kurių konstruojama kūrinio horizontalė. Kūrinyje atsispindi stuburo apkrovos būsenos, girdima nuosekli kaita stuburo ir kūno homogeniškumo link, taip pabrėžiant stuburo reikšmę žmogaus kūno visumai. Kūriniu „Atlas/Axis“ taip pat kuriama stuburo, kaip žmogaus ir visuomenės, alegorija. Nuo žmogaus sprendimų ir visuomenės veiksmų priklauso pasaulis, kurį kuriame. Žmonija tampa žemės ir pačios savęs stuburu, kuriam būtina išlikti stipriam ir harmoningai susilieti su visuma.

Kompozitorius – Matas Drukteinis

Konsultantė – gydytoja-reabilitologė Virginija Kirtiklienė

Choreografija – Sigita Juraškaitė

Šokis – Mykolas Jocys (baigė Vilniaus Žirmūnų gimnaziją)

Fagoto solo – Šarūnas Kačionas

Kūno tapyba – Gasparas G. Aleksa

Video – Nikita Voitovas

● **„Spinduliai“** (Kameriniam orkestrui)

Saulė – tai gyvybės šaltinis, be jos žemė negalėtų būti tokia, kokia yra dabar. Deja, saulės skleidžiami spinduliai ne tik šildo, bet ir lemia odos ląstelių procesus. Projekte „Spinduliai“ akcentuojamas žalingas saulės spindulių poveikis odai. Tik nedidelė visuomenės dalis žino, kaip pavojinga gauti per daug saulės skleidžiamų UVA ir UVB spindulių, dėl kurių ateityje gali prireikti „susimokėti“ alinančiomis gydymo procedūromis, o gal net ir gyvybe! Audiovizualinis kūrinys „Spinduliai“ vaizduoja suminį saulės poveikį, prasidedantį nuo vaikystės ir trunkantį iki pat senatvės. Palaiptiesiems kintančios odos vaizdas perteikiamas ne tik vizualinėmis priemonėmis, bet ir muzika, kuri nuosekliai intensyvėja, dinamiškai stiprėja, kaip ir didėja saulės spindulių sukeltas poveikis odai. Galiausiai, kūrinyje „Spinduliai“ pasiekiamas kritinė lūžio riba, kuri simbolizuoja UVA ir UVB spindulių sukeltus pakitimus, kai odos pažeidimai tampa akivaizdūs ir negrįžtami. Po šio įvykio kūrinio kismas tampa ypač dramatiškas ir fatališkas, perteikiantis jau įvykusios, lemtingos klaidos suvokimą bei bejėgiškumą kažką dar pakeisti... Pačioje pabaigoje laiko pojūtis sulėtėja ir išnyksta... Įprastos erdvės transformuojamos į keistas... Nerūpestingas gyvenimo tempas pasikeičia, žmogus

išgyvena apmąstymų bei susitaikymo fazę, kuri priverčia priimti tai, kas įvyko, be galimybės susigrąžinti prabėgusį laiką ...

Kompozitorius – Linas Baltas

Konsultantė – plastinės chirurgijos gydytoja Jolita Zakaraitė

Vizualizacija – Federico Visi

Koncerto rengėjas:

vš. į. Naujosios muzikos komunikacijos centras

Projekto rėmėjas:

Lietuvos Kultūros taryba

Projekto partneriai:

VŠĮ „Meno genas“ – kultūrinis internetinis žurnalas „VOX ART“

Lietuvos žmonių su negalia sąjunga

UAB „Sk Impeks medicinos diagnostikos centras“

Vaikų ligoninė VŠĮ VUL Santariškių klinikų filialas

Klaipėdos šv. Pranciškaus onkologijos centras

Vilniaus Žirmūnų gimnazija

Vilniaus Balsių progimnazija

FOTO IŠ WORKSHOP'Ų VILNIAUS ŽIRMŪNŲ GIMNAZIJOJE

DALYVIAI:

1. Karkauskaitė Rugilė **IVe**
2. Rutkauskaitė Kastė **IVb**
3. Marcinkevičius Mantas **IVe**
4. Kasperavičiūtė Miglė **IIIg**
5. Jauniškytė Aistė **IIIf**
6. Budaitė Patricija **IIIe**
7. Germanavičius Paulius **IIIId**
8. Raginytė Miglė **IIIId**
9. Kemežytė Giedrė **IIIId**
10. Malinauskaitė Gabija **IIIIf**
11. Jautžemytė Ugnė **IIg**
12. Gaidytė Rugilė **IIIf**
13. Kasperavičiūtė Eglė **IIe**
14. Budreikaitė Ieva **IIIf**
15. Vėbraitė Indrė **IIb**
16. Neporadnij Erikas **IIIe**

Rasa Kulytė-Polini nuotraukos

